

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2009 року
з української мови та літератури**

Номер та зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО 2009 року та підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
<p>1. Синоніми наведено в рядку А зустрічати гостя – проваджати гостя Б жвавий хлопчина – прудкий хлопчина В привозити подарунки – привезені подарунки Г будівельний кран – водопровідний кран</p>	<p>Лексикологія. <i>Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми та використовувати їх у мовленні.</i> Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Освіта України, 2005. – С.214; Шелехова Г.Т., Остаф Я.І., Скуратівський Л.В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Школяр, 2001. – С.228.</p>
<p>2. Фразеологічний зворот ужито в рядку А А мелодія лине, як дніпрова вода. Б Людська заздрість – гірша, як слабість. В Ішов би робити, а не байдики бити! Г За Борисполем житом виспілим хоч які замилуються очі.</p>	<p>Фразеологія <i>Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів.</i> Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Освіта України, 2005. – С.178. Єрмоленко С. Я. Сичова В. Т. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Грамота, 2005. – С.169.</p>
<p>3. Складним є речення А Верби, схилившись над тихим Дінцем, розчісують коси зелені. Б На заході ще жевріло небо, а в степу вже заходила ніч. В Липневий день мандрує пішки, казки нашіптує малечі. Г Пішла дорога то маленькими сосновими лісками, то болотами, то полями.</p>	<p>Складне речення <i>Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою.</i> Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 10.</p>
<p>4. Не відмінюються всі слова рядка А бюро, журі, вікно Б кенгуру, турне, ательє</p>	<p>Іменник <i>Правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їх</i></p>

<p>В тире, вапно, жалюзі Г графіті, інтерв'ю, колесо</p>	<p><i>виражальними можливостями.</i> Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Освіта України, 2005. – С.166.</p>
<p style="text-align: center;">Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7 до нього.</p> <p>(1)Постукала весна в прозорий кришталь вікон, торкнулася серця лоскiтливим подихом травня й невтримно поманила в <i>замріяний</i> гай. (2)А в гаю синіми вогниками коливаються на тонких стебельцях проліски. (3)Схожі вони на бірюзові намистинки розгублені чиеюсь невинною рукою між вузеньких листочків боязкої травиці. (4)Може, то <i>безжурний</i> жайвір бризнув на галявину іскри <i>невичерпного</i> натхнення чи соромлива синичка розсипала зерна свого <i>пестливого</i> співу?</p>	
<p>5. Орфографічну помилку допущено в слові А <i>замріяний</i> Б <i>безжурний</i> В <i>невичерпного</i> Г <i>пестливого</i></p>	<p>Орфографія <i>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 36 – 37.</p>
<p>6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А першому Б другому В третьому Г четвертому</p>	<p>Пунктуація <i>Обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил; правильно ставити розділові знаки в простому реченні; знаходити й виправляти помилки на вивчені правила.</i> Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В., Ляшкевич А.І., Омельчук С.А. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2007. – С.104, 106, 111.</p>
<p>7. Вставне слово є в реченні А першому Б другому В третьому Г четвертому</p>	<p>Просте двоскладне речення <i>Розпізнавати просте речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями.</i> Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 172 – 173.</p>
<p>8. Літеру <i>е</i> на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка А б..регти, восьм..ро, шел..ст, п..ріжок</p>	<p>Орфографія <i>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил;</i></p>

<p>Б з..леніти, виш..нька, к..шеньковий, ч..рнетка В мавп..ня, книж..чка, вел..тень, тр..вожний Г шерш..нь, визволит..ль, м..гдаль, в..селоші Д ріднес..нький, жод..н, кис..нь, с..зонний</p>	<p><i>правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 145 – 146, 191.</p>
<p>9. Усі слова написані правильно в рядку А викладацький, молотьба, вохкість Б карпатський, дорожчати, робітництво В криворізький, об'їжджати, французський Г інтелігентський, сонячний, надхнення Д тюркський, свідотство, соняшник</p>	<p>Орфографія <i>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 150 – 154.</p>
<p>10. Апостроф пишеться в усіх словах рядка А пів..яблука, марнослів..я, скип..ятити, без..ініціативний Б львів..янин, підрум..янений, з..являтися, ф..юзеляж В подвір..я, пан..європейський, р..яжанка, трав..янистий Г торф..яний, між..ярусний, кон..юнктура, дев..яносто Д Лук..яненко, Св..ятослав, Мар..яна, Карп..юк</p>	<p>Орфографія <i>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 178.</p>
<p>11. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка А і..раціональний, груп..а, Гол..андія Б ас..иміляція, і..новація, священ..ий В Пікас..о, примадон..а, рот..ердамець Г годин..ик, інтел..ект, га..льський Д дік..енсівський, буд..ист, ал..ея</p>	<p>Орфографія <i>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 182 – 189.</p>
<p>12. Форми ступенів порівняння прикметників правильно утворено в рядку А багатший, більш вірогідний, щонайрозвинутіший, найбільш цивілізований Б менш відомий, пресильніший, найохайніший, найменш визначний В дешевший, сліпіший, найнижчий, найбільш самостійний</p>	<p>Прикметник <i>Розпізнавати ступені порівняння якісних прикметників, відрізнити правильні форми прикметників від помилкових.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194 – 196.</p>

<p>Г повніший, більш прозорий, самий тонкий, найменш потужний Д кращий, менш цікавий, якнайшвидший, більш видатніший</p>	
<p>13. Граматично правильне продовження речення «<i>Обираючи стиль одягу...</i>» подано в рядку А витрачається багато часу. Б зважайте на певні норми. В підкреслюється індивідуальність. Г велике значення має колір. Д ваш гардероб має залежати від погоди.</p>	<p>Речення з відокремленими членами <i>Правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 57 – 60.</p>
<p>14. Граматично правильно утворено словосполучення А програміст по професії Б відправити по пошті В виплатити по сто гривень Г дбайливий по відношенню до майна Д подорожувати по європейським країнам</p>	<p>Словосполучення <i>Розрізняти словосполучення, сурядний і підрядний зв'язок між словами; визначати головне й залежне слово в підрядному словосполученні. Уміти правильно й комунікативно доцільно використовувати словосполучення. Правильно й комунікативно доцільно використовувати форми прикметників у мовленні.</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 120 – 128.</p>
<p>15. Правильно узгоджений числівник з іменником у реченні А Квартет утворюють чотири виконавці. Б До редакції надійшло два сценарія. В Концерт тривав майже півтора години. Г Для вистави слід використати чотирьох прожекторів. Д Батальні сцени фільму знімали два з половиною місяців.</p>	<p>Числівник <i>Відрізняти правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 232 – 238.</p>
<p>16. Сполучник умови вжито в реченні А Принеси води, бо дуже хочу пити. Б З'явилися хмари, так що буде дощ. В Коли бажання добре, то й дорога легка. Г На те коня кують, щоб не спотикався. Д Хоч була пізня осінь, день стояв погожий.</p>	<p>Сполучник <i>Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні.</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 142 – 143.</p>

<p>17. Правильно утворено всі імена по батькові в рядку А Юрійович, Петрівна, Валерієвич Б В'ячеславівна, Євгенович, Кузьмич В Святославович, Матвійович, Ігоревна Г Іванівна, Іллінічна, Геннадійович Д Арсенівна, Яківович, Романівна</p>	<p>Орфографія <i>Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 178 – 179.</p>
<p>18. Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущені) А На подвір'ї голосно сміються діти і пурхають горобці. Б І жмуриться вікнами наша хатина і шепче задумливий сад. В День був сонячним і небо здавалося ще більшим. Г Жайворонок заспівав для своєї жіночки і їй теж захотілося злетіти в небо. Д Мені потрібне слово а не слава.</p>	<p>Пунктуація <i>Обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил; правильно ставити розділові знаки в простому й складному реченні; знаходити й виправляти помилки на вивчені правила</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 18 – 19, 57 – 58. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 36 – 38.</p>
<p>19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка А юридичний, заощадження, більярд Б дзюдоїст, мультиплікація, шампінйон В шлягер, Бессарабія, узбережжя Г щитоносець, Макіївка, дюжина Д б'ють, від'єднання, барельєф</p>	<p>Фонетика. Графіка <i>Визначати звукове значення букв у слові.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 135 – 136.</p>
<p>20. Граматично правильно побудовано речення А Проаналізуймо зроблені висновки попередніми дослідниками. Б Науковці вони ретельно досліджують найвіддаленіші куточки планети. В Секретарка надрукувала звіт директора, що був готовий для публікації. Г Зібравшись у головній залі, почалося підсумкове засідання експертної комісії.</p>	<p>Складне речення <i>Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їх структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 18 – 19, 57 – 58. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 36 – 38.</p>

<p>Д Доповідач наголосив на важливих моментах і узагальнив роботу семінару.</p>									
<p>21. Правильно утворені дієслівні форми в рядку А лікувати – лічу, лікуєш, лікуйте Б очолити – очолю, очолиш, очолить В пролити – проллю, проллеш, пролійте Г полоскати – полощу, полоскаєш, полощіть Д провести – проводжу, проводиш, проводьте</p>	<p>Дієслово <i>Визначати основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; відрізнати правильні форми дієслів від помилкових.</i> Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 170 – 171.</p>								
<p>22. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Зранку ми почали непокоїтися...» обрати А так що настрій зіпсувався на цілий день. Б бо кожен з нас почувався досить невпевнено. В проте погода посприяла нам і цього разу. Г й обговорювати можливі перешкоди. Д передчуваючи серйозні ускладнення.</p>	<p>Складносурядне речення <i>Визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні.</i> Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 13 – 14.</p>								
<p>23. Підкреслена буква позначає той самий звук в усіх словах рядка А <u>ф</u>ужер, лев<u>к</u>ой, мара<u>ф</u>он, сим<u>ф</u>онія Б пиш<u>е</u>ться, т<u>ю</u>лень, ст<u>л</u>, т<u>ь</u>мян<u>й</u> В <u>х</u>ибний, <u>х</u>валько, с<u>х</u>опити, мо<u>х</u> Г про<u>с</u>ьба, с<u>і</u>м'я, прих<u>и</u>льність, с<u>я</u>йво Д <u>к</u>олесо, мо<u>к</u>рий, во<u>к</u>зал, с<u>к</u>упість</p>	<p>Орфоепія <i>Визначати особливості вимови голосних і приголосних звуків.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 148 – 150.</p>								
<p>24. Доберіть до фразеологізмів антоніми</p> <table border="1" data-bbox="147 1342 1032 1455"> <thead> <tr> <th data-bbox="147 1342 600 1382">Фразеологізм</th> <th data-bbox="600 1342 1032 1382">Антонім</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="147 1382 600 1414">1 як на долоні</td> <td data-bbox="600 1382 1032 1414">А як свиня на коня</td> </tr> <tr> <td data-bbox="147 1414 600 1445">2 як камінь під гору котити</td> <td data-bbox="600 1414 1032 1445">Б як у тумані</td> </tr> <tr> <td data-bbox="147 1445 600 1455">3 як бджіл у вулику</td> <td data-bbox="600 1445 1032 1455">В як на пожежу</td> </tr> </tbody> </table>	Фразеологізм	Антонім	1 як на долоні	А як свиня на коня	2 як камінь під гору котити	Б як у тумані	3 як бджіл у вулику	В як на пожежу	<p>Лексикологія. Фразеологія. <i>Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.</i> Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234 – 236.</p>
Фразеологізм	Антонім								
1 як на долоні	А як свиня на коня								
2 як камінь під гору котити	Б як у тумані								
3 як бджіл у вулику	В як на пожежу								

4 як дві краплі води	Г як у kota сліз Д як Сірку муху з'їсти																	
<p>25. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).</p> <p>На сонячному пагорбі, (1)неподалік уже (2)давним-давно запусілого старовинного маєтку, стоїть школа, (3)мурована з червоної (4)вогнетривкої цегли.</p> <p>А прикметник Б дієприкметник (форма дієслова) В прислівник Г прийменник Д частка</p>		<p>Морфологія</p> <p><i>Розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль.</i></p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126 – 127.</p>																
<p>26. Утворіть граматично правильні словосполучення, поєднавши слова, позначені цифрами, та форми слова, позначені буквами</p> <table border="1" data-bbox="147 900 965 1161"> <tr> <td>1 згідно</td> <td>А</td> <td>принципи</td> </tr> <tr> <td>2 наполягати</td> <td>Б</td> <td>принципам</td> </tr> <tr> <td>3 навчати</td> <td>В</td> <td>на принципах</td> </tr> <tr> <td>4 зраджувати</td> <td>Г</td> <td>принципів</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Д</td> <td>з принципами</td> </tr> </table>		1 згідно	А	принципи	2 наполягати	Б	принципам	3 навчати	В	на принципах	4 зраджувати	Г	принципів		Д	з принципами	<p>Словосполучення</p> <p><i>Уміти правильно й комунікативно доцільно використовувати словосполучення.</i></p> <p>Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 190 – 192.</p>	
1 згідно	А	принципи																
2 наполягати	Б	принципам																
3 навчати	В	на принципах																
4 зраджувати	Г	принципів																
	Д	з принципами																
<p>27. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова</p> <table border="1" data-bbox="147 1198 1032 1457"> <tr> <td>1 підмет</td> <td>А Молодість <i>здатна творити</i> несподіване й неймовірне.</td> </tr> <tr> <td>2 присудок</td> <td>Б Як розбещує людину сама можливість <i>принижувати</i> інших!</td> </tr> <tr> <td>3 означення</td> <td>В Не дивиться їм грізно в очі «завтра».</td> </tr> <tr> <td>4 обставина</td> <td>Г А він стоїть <i>наперекір</i> усім</td> </tr> </table>		1 підмет	А Молодість <i>здатна творити</i> несподіване й неймовірне.	2 присудок	Б Як розбещує людину сама можливість <i>принижувати</i> інших!	3 означення	В Не дивиться їм грізно в очі «завтра».	4 обставина	Г А він стоїть <i>наперекір</i> усім	<p>Просте двоскладне речення</p> <p><i>Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом. Розпізнавати види другорядних членів та їх типи й різновиди, визначати способи вираження означень,</i></p>								
1 підмет	А Молодість <i>здатна творити</i> несподіване й неймовірне.																	
2 присудок	Б Як розбещує людину сама можливість <i>принижувати</i> інших!																	
3 означення	В Не дивиться їм грізно в очі «завтра».																	
4 обставина	Г А він стоїть <i>наперекір</i> усім																	

	<p><i>напастьм.</i> Д Народ шукає в геніях себе.</p>	<p><i>додатків, обставин.</i> Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 209 – 213, 226.</p>
--	--	---

28. З'ясуйте вид підрядних речень у наведених прикладах

<p>1 означальне 2 з'ясувальне 3 обставинне часу 4 обставинне умови</p>	<p>А Твій дух не став приниженим і плюсклим, хоч слала доля чорні килими. Б Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі? В Бачу за морями золоті дороги, де припав до неба синьоокий степ. Г Коли прибудеш влітку до столиці, немов на конях вилетять каштани, угору підіймаючи правиці. Д Коли слова на порох стерті, сповідатись зорям зайво.</p>
--	--

Складнопідрядне речення
Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їх будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, уміти відобразити її в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами.
Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.

Читання й аналіз тексту

Завдання 29—36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

Квітка на асфальті

(1-4) Далеко не всім у нас відома Квітка Цісик — американка українського походження, майже містична співачка. Ця аудіомісіонерка зробила для пропаганди української душі у світі, мабуть, більше, ніж президенти. Її неповторне виконання — просвітлена приреченість, а її доля — фатальний відхід майже на зльоті.

(5-9) Ті, хто чув її композиції (а це відомі пісні, у тому числі «Два кольори», «Я піду в далекі гори», «Чуєш, брате мій»), не можуть звільнитися від їхнього енергетичного впливу. Перший диск записаний 1980-го, другий — через дев'ять років. Кожен з «утаємничених» у її творчість може розповісти, як уперше почув і здивувався: «А звідки тут янголи?».

(10-13) Виявилося, янгол поселився у старій касеті. Хіба вгадаєш, у якій подобі Творець відправляє на землю своїх гінців, і хіба завбачиш, якої миті він покличе їх назад? От тільки ті 1990-ті були не янгольські. І ніщо не віщувало появи цього голосу «нізвідки» — на диво місцевій естраді.

(14-16) Зірок тоді наплодилося необлікована кількість. Більше, ніж на небі. Творець навіть розгубився... Але ж душа все одно лишалася байдужою до підступів. Тріскотіть, співайте, вийте! А ми, можливо, й дочекаємося свого — янгола?

(17-19) ...І тут доведеться згадати добрим словом свідомих українських піратів. Спасибі, друзі, за те, що з далекого берега доставляли в тривожний час не тільки товари народного вжитку, а й перлини у вигляді касет — цю саму Квітку.

(20-28) Після того, як її записи стали проникати в місцеві програвачі й у деякі серця, з'явилися легенди. Адже багато хто чув, але ніхто не бачив, а голос хвилював. Казали, ніби її предки — із аристократичного музичного роду, наче в Америці вона вмирає від хвороби. І співає на паперті українських пісень, бо «не має на що жити!». І то правда: у деяких її піснях проривалося щось зрошене сльозою розлуки, благанням про милість. Ніби стоїть ця гарна дівчина посеред Брукліна, коханим покинута, долею скривджена, батьківщиною забута, і виводить пісню знетямлено, протяжно, жалібно. І я навіть уявляв собі її самозаглиблений погляд і відсторонену байдужість до світу. Оскільки і світ байдужий до неї, бо в ньому місце не квіткам, а будякам.

(29-33) Згодом усе виявилося не таким драматичним. У дівчини справді було романтичне минуле. Її родина ніколи не забувала про рідну землю, на якій тільки у мріях і ростуть виняткові квіти. І долю доньки, названої вигадливо, як для техногенної Америки, — Квіткою, її батьки бачили виключно в музичному орнаменті.

(34-38) Квітка вступила до нью-йоркської консерваторії. Та розчарую шанувальників американської мрії. Оперне майбутнє не склалося, а її американською «дійсністю» стає... рекламний конвеєр, і ось вона — цей янгол — співає дивним тембром сто мільйонів разів якісь «трелі»-заставки для кока-

коли.

(39-43) Було в її кар'єрі й залучення до «великого» кіно. Але це так – мимохідь – так і не розквітла для «Оскара». Але родичі чітко усвідомили: призначення цього херувима не кока-кола, а щось неземне. Те, що залишається тільки у творчості. Тому і сподобилися допомогти їй у «сімейній вигадці» — записі українських пісень, які вона ввібрала з материнським молоком.

(44-49) Свої кривні 200 тисяч доларів ця вродлива й розкута американка вкладає в «український проект». У сімейні альбоми. Ніби «не для продажу». Українська — не найдосконаліша в її розмовній мові (м'яко кажучи). Але вимову контролює мама. У результаті народжується щось ніким не очікуване... Наче «відкриваючи» для себе українську мову, Квітка «з чистого аркуша» розповідає відомі пісенні сюжети. А ми сприймаємо їх — «як уперше».

(50-54) Виконує хрестоматійні «Два кольори». Мільярд разів чути. Але небесний тембр — мимохить — ніби вириває зі строфи одне слово: «Червоне — то любов, а чорне — то-о-о-о... журба». І в «то-о-о» — горе знання і небажання зустріти «журбу». Вона немовби відтягує цю зустріч і хоче залишитися на іншому кінці «кольору» — тільки в любові.

(55-57) «Чуєш, брате мій...» — про смерть на чужині. Співає, як поминальну молитву. Голос злегка тремтить. У кожній інтонації — прощання. І це, скажете, не передчуття янгола, якому невдовзі доведеться... «повернутися»?

(58-59) 1998-го вона й розтанула свічкою на «рідній чужині» — від невиліковної хвороби.

(60-67) ...Ще вона фантастично записала за дев'ять років до смерті «Я піду в далекі гори». І саме в американської українки виявилось найбагатше змістове й емоційне аранжування. Так виходить... коли «як уперше». Магнетичний тембр летить над Карпатами, а там — загублений Іван із «Тіней забутих предків» усе шукає і шукає свою Марічку. Вслухайтеся — пригадасте фільм... До речі, хто знав, що вже інший янгол зовсім в інший час пролетить над Карпатами і торкнеться крилом тоді ще маловідомого

режисера, і в результаті народиться «кіномелодія» на всі часи. І ніхто ніколи переспівати її не зможе.

(68-71) Саму Квітку дехто намагався «переспівати». Тільки без усіляких реклам поціновувач якщо шукає, то знаходить не удаваних, а справжню. Ніякі продюсери не «прорахували» б подібну Квітку, яка співає. Співає за океаном, а українську душу відчуває глибше, ніж ті, що з нашого «асфальту».

(72-73) Як і раніше, вона існує не «всупереч», а просто окремо. Хто почує — той молодець. У її голосі — туга за надіями марними, гарними, такими — як у «раю».

За О. Вергелісом, газета «Дзеркало тижня»
(764 сл.)

29. Перша частина використаного в тексті авторського неологізму «аудіомісіонерка» (рядок 2) стосується звукозапису, а друга –

- А** популяризації
- Б** благословення
- В** започаткування
- Г** звеличення

Лексикоологія.

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; вживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 65.

30. Слова, *мимохідь* і *мимохить*, ужиті в тексті (рядки 39, 51)

- А** різні за значенням
- Б** однакові за значенням
- В** близькі за значенням
- Г** протилежні за значенням

Лексикологія.

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; вживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова:

	Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 214 – 227.
<p>31. Згадуючи <i>«свідомих українських піратів»</i> (рядки 17-18), автор передусім</p> <p>А романтизує незалежних підприємців, які випробовували долю, вирушаючи за кордон</p> <p>Б схвалює поширення української музики в обхід авторських прав</p> <p>В наголошує, що вони сприяли знайомству з мистецтвом української діаспори</p> <p>Г говорить про спроби наслідування стилю Квітки Цісик на українській естраді</p>	<p>Розвиток мовлення</p> <p><i>Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне.</i></p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підр. для 10-11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Освіта, 2004. – С. 182 – 186.</p>
<p>32. Пишучи, що Квітка Цісик стоїть <i>«посеред Брукліна, коханим покинута, долею скривджена, батьківщиною забута, і виводить пісню знеямлено, протяжно, жалібно»</i> (рядки 25-26), автор прагне</p> <p>А викликати в читача співчуття до дівчини</p> <p>Б наголосити на впливі матеріальної скрути на творчість співачки</p> <p>В підкреслити щирість і майстерність виконання героїні</p> <p>Г ствердити, що талант співачки не був поцінований слухачами</p>	<p>Розвиток мовлення</p> <p><i>Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Уміти користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.</i></p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підр. для 10-11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Освіта, 2004. – С. 182 – 186.</p>
<p>33. Згадка про те, що Квітка Цісик мала в репертуарі дуже відомі пісні, співвідносна з реченням (реченнями)</p> <p>А І ніщо не віщувало появи цього голосу «нізвідки» — на диво місцевій естраді (рядки 12-13).</p> <p>Б Зірок тоді наплодилося необлікована кількість. Більше, ніж на небі (рядок 14).</p> <p>В Свої кривні 200 тисяч доларів ця вродлива й розкута американка вкладає в «український проект» (рядки 44-45).</p> <p>Г І саме в американській українки виявилось найбагатше змістове й емоційне аранжування.</p>	<p>Лінгвістика тексту</p> <p><i>Визначати види й засоби міжфразового зв'язку, «дане» й «нове» в реченні.</i></p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підр. для 10-11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Освіта, 2004. – С. 188.</p>

<p>Так виходить... коли «як уперше» (рядки 61-62).</p>	
<p>34. Виходячи з тексту, долю Квітки Цісик НЕ МОЖНА вважати здійсненням американської мрії, бо</p> <p>А це поняття означає високий життєвий стандарт і славу, а співачка їх не досягла</p> <p>Б вона завжди лишалася українкою, байдужою до американських цінностей</p> <p>В американська мрія передбачає самостійну працю, а Квітка мала підтримку родичів</p> <p>Г метою її життя стала творчість, а не соціальний статус і матеріальні статки</p>	<p>Розвиток мовлення</p> <p><i>Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане.</i></p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підр. для 10-11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Освіта, 2004. – С. 182 – 186.</p>
<p>35. Співачка Квітка Цісик і кінорежисер Сергій Параджанов порівняні в тексті (рядки 62-69), тому що вони</p> <p>А геніальні своєю неповторністю</p> <p>Б були відірвані від батьківщини</p> <p>В постраждали за любов до України</p> <p>Г створили свої шедеври незадовго до смерті</p>	<p>Розвиток мовлення</p> <p><i>Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане.</i></p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підр. для 10-11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Освіта, 2004. – С. 182 – 186.</p>
<p>36. Ознаками стилю тексту є</p> <p>А уживання термінів, спеціальної фразеології, логічність, точність, обґрунтованість викладу</p> <p>Б повтори, пристрасність викладу (захоплення), наявність окличних речень, питань, уживання суспільно-політичної лексики, емоційно забарвлених слів, фразеологізмів</p> <p>В широке уживання побутової лексики, емоційно забарвлених і просторічних слів, неповних речень</p> <p>Г переважання стилістично нейтральних мовних засобів, уживання канцелярської лексики, відсутність емоційно забарвлених слів, гранично точний виклад</p>	<p>Стилістика</p> <p><i>Розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.</i></p> <p>Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 44 – 45.</p>

<p>37 Рядки</p> <p><i>Благослови, мати, Весну закликати! Весну закликати, Зиму проваджати!..</i></p> <p>узяті з</p> <p>А соціально-побутової пісні Б календарно-обрядової пісні В історичної пісні Г балади Д думи</p>	<p>37-Програма ЗНО-2009, розділ «Усна народна творчість» Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу / Уклав Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.16</p>
<p>38 Хто з героїв «Слова про похід Ігорів» сказав, що хоче <i>«списа приломити кінець поля Половецького»</i>?</p> <p>А Всеволод Б Ігор В Гзак Г Кончак Д Святослав</p>	<p>38-Програма ЗНО-2009, розділ «Давня українська література» Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу / Уклав Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.36</p>
<p>39 <i>«Той, в кого совість як чистий криштал»</i> є ідеалом автора твору</p> <p>А «Чого являєшся мені у сні» Івана Франка Б «Послання до Основ'яненка» Тараса Шевченка В «Ісаія. Глава 35» Тараса Шевченка Г «І все-таки до тебе думка лине» Лесі Українки Д «Всякому місту – звичай і права» Григорія Сковороди</p>	<p>39-Програма ЗНО-2009, розділ «Давня українська література» Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Освіта, 1999. – С.78; Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3 ч. – Ч.ІІІ (9-11 кл.). – К.: Генеза, 2003. – С.16</p>
<p>40 Персонаж, який розповідає про театр: <i>«На комедії одні виходять – поговорять, поговорять та й підуть; другі ж вийдуть те ж роблять; деколи під музику співають, сміються, плачуть, лаються...»</i>, це</p> <p>А Злотницький («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого) Б Василь («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка) В Петро («Наталка Полтавка» Івана Котляревського) Г Інститутка («Інститутка» Марка Вовчка) Д Максим Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)</p>	<p>40-Програма ЗНО-2009, розділ «» Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Освіта, 1999 (а також повний текст твору).</p>

<p>41 Образ нескореного титана Прометея є в творі</p> <p>А «Мойсей» Івана Франка Б «Contra spem spero» Лесі Українки В «Енеїда» Івана Котляревського Г «На колимськiм морозі калина» Василя Стуса Д «Кавказ» Тараса Шевченка</p>	<p>41-Програма ЗНО-2009, розділ «Література кінця XVIII-початку ХХ ст.» Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу / Уклад Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.299</p>
<p>42 Віршовий розмір «Енеїди» Івана Котляревського</p> <p><i>Еней був парубок моторний І хлопець хоть куди козак, Удавсь на всеє зле проворний, Завзятіший од всіх бурлак...</i></p> <p>А хорей Б ямб В дактиль Г амфібрахій Д анапест</p>	<p>42-Програма ЗНО-2009, розділ «Література кінця XVIII-початку ХХ ст.» Степанишин Б. Українська література: Підручн. для 9 кл.. – К.: Освіта, 1998. – С. 107</p>
<p>43 Перша пісня, яку виконує Наталка («Наталка Полтавка» Івана Котляревського), це</p> <p>А «Сонце низенько, вечір близенько...» Б «Всякому городу нрав і права...» В «Ой під вишнею, під черешнею...» Г «Віють вітри, віють буйні...» Д «Гомін, гомін по діброві...»</p>	<p>43-Програма ЗНО-2009, розділ «Література кінця XVIII-початку ХХ ст.» Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Освіта, 1999. – С.134</p>
<p>44 До одного літературного роду належать усі твори рядка</p> <p>А «Чорна рада» Пантелеймона Куліша, «Енеїда» Івана Котляревського Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського, «Камінний хрест» Василя Стефаника В «Камінний хрест» Василя Стефаника, «Гімн» Івана Франка Г «Чорна рада» П.Куліша, «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного Д «Лісова пісня» Лесі Українки, «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського</p>	<p>44-Програма ЗНО-2009, розділ «Література кінця XVIII-початку ХХ ст.» Степанишин Б.І. Українська література: Підруч. для 9 кл. – 7-ме вид. – К.: Освіта, 2001. - С. 285</p>
<p>45 Елементи імпресіонізму наявні у творі</p> <p>А «Камінний хрест» Василя Стефаника Б «Інститутка» Марка Вовчка</p>	<p>45-Програма ЗНО-2009, розділ «Література кінця XVIII-початку ХХ ст.» Хропко П. Українська література: Підручн. для</p>

<p>В «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка Г «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського</p>	<p>10 класу. – К.: Школяр, 2005. – С. 251</p>
<p>46 У творі “Маруся Чурай” Ліни Костенко характеристика персонажа <i>Був молодий і гарний був на вроду.</i> <i>І жив, і вмер, як личить козаку.</i> <i>За те, що він боровся за свободу,</i> <i>його спалили в мідному бичу</i> стосується А Григорія Бобренка Б Северина Наливайка В Гордія Чурая Г Мартина Пушкаря Д Леська Черкеса</p>	<p>46-Програма ЗНО-2009, розділ «Література ХХ ст.» Відлуння десятиліть. Українська література другої половини ХХ ст. Навч. посібн. (Серія “Шкільна бібліотека”). – К.: Грамота, 2001. – С.94.</p>
<p>47 Розв’язкою комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша є А приїзд до Харкова тьоті Моті Б зміна прізвища Миною Мазайлом В звільнення Мина Мазайла з роботи Г промова дядька Тараса Д примирення Мина Мазайла з Мокієм</p>	<p>47-Програма ЗНО-2009, розділ «Література ХХ століття» Семенюк Г.Ф., Ткачук М.П., Ковальчук О.Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2005. – С. 143</p>
<p>48 Автор поезії, де є рядки <i>Не поет – бо це ж до болю мало</i> <i>Не трибун – бо це лиш рупор мас,</i> <i>І вже менш за все – «Кобзар Тарас»</i> <i>Він, ким зайнялось і запалало...</i> А Василь Симоненко Б Василь Стус В Євген Маланюк Г Дмитро Павличко Д Іван Драч</p>	<p>48-Програма ЗНО-2009, розділ «Твори українських письменників-емігрантів» Дніпрова хвиля: Хрестоматія творів, нововведених до шк. програм. – К.: Освіта, 1993. – С.529; Далекі зірниці. Українська література першої половини ХХ ст. Навч. посібн. (Серія “Шкільна бібліотека”). – К.: Грамота, 2001. – С.195; Хропко П. Українська література: Підруч. для 10 кл. – К.: Освіта, 2005. – С.498-501</p>
<p>49 З-поміж перелічених поетів до «празької школи» належав А Павло Тичина</p>	<p>49-Семенюк Г.Ф. та ін. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх</p>

<p>Б Євген Маланюк В Володимир Сосюра Г Іван Драч Д Андрій Малишко</p>	<p>навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.172 Програма ЗНО-2009, розділ «Твори українських письменників-емігрантів» Дніпрова хвиля: Хрестоматія творів, нововведених до шк. програм. – К.: Освіта, 1993. – С.529; Далекі зірниці. Українська література першої половини ХХ ст. Навч. посібн. (Серія “Шкільна бібліотека”). – К.: Грамота, 2001. – С.195; Хропко П. Українська література: Підруч. для 10 кл. – К.: Освіта, 2005. – С.498-501</p>
<p>50 Уривок «Коло хати мати-зозуля кує мені розлуку. Довго-довго, не один десяток років буде проводити мене мати, дивлячись крізь сльози з молитвами на зорях вечірніх і ранішніх, щоб не взяла мене ні куля, ні шабля, ні наклеп лихий» узятий із твору А «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника Б «Зачарована Десна» Олександра Довженка В «Марія» Уласа Самчука Г «Тигролови» Івана Багряного Д «Я (Романтика)» Миколи Хвильового</p>	<p>50-Програма ЗНО-2009, розділ «Література ХХ ст.» Довженко О. «Зачарована Десна» (будь-яке видання)</p>
<p>51 У жанрі колискової пісні написано вірш А «Ви знаєте, як липа шелестить» Б «Любіть Україну» Володимира Сосюри В «Пісня про рушник» Андрія Малишка Г «Два кольори « Дмитра Павличка Д «Лебеді материнства» Василя Симоненка</p>	<p>51-Програма ЗНО-2009, розділ «Література ХХ століття» Семенюк Г.Ф., Ткачук М.П., Ковальчук О.Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С. 393</p>
<p>52 Автор поезії, де є рядки: <i>Безгоміння, безлюддя докола, тільки сонце і простір, і сніг. І котилося куль-покотьюлом, моє серце в ведмежий барліг</i> А Василь Симоненко Б Василь Стус В Євген Маланюк Г Дмитро Павличко Д Іван Драч</p>	<p>52-Програма ЗНО-2009, розділ «Література ХХ століття» Воловець Л., Дунаєва О. Українська література: Підруч. для 11 кл. – Львів: Світ, 1994. – С.471; Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3 ч. – Ч.ІІІ (9-11 кл.). – К.: Генеза, 2003. – С.537; Хропко П. Українська література: Підруч. для 10 кл. – К.: Освіта, 2005. – С.498-501.</p>

<p>53 Рядки <i>Ще молитесь, далекий брате, Серед Звенигородських піль. Ще не стомились карбувати В коштовних ямбах вічний біль.</i> присвячені А Тарасу Шевченку Б Максиму Рильському В Павлові Тичині Г Василеві Симоненку Д Андрію Малишку</p>	<p>53-Програма ЗНО-2009, розділ «Твори українських письменників-емігрантів» Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 кл. загальноосв. навч. закл. Ч.І. – К.: Освіта, 2005. – С.432</p>
<p>54 Автор першого історичного роману в українській літературі А Пантелеймон Куліш Б Панас Мирний В Микола Куліш Г Іван Котляревський Д Григорій Сковорода</p>	<p>54-Програма ЗНО-2009, розділ «Література кінця XVIII-початку XX ст.» Степанишин Б. Українська література: Підруч. для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.285</p>
<p>55 Образ церковної чаші як символ незнищенності українського народу наявний у творі А «Я (Романтика)» Миколи Хвильового Б «Тигролови» Івана Багряного В «Жовтий князь» Василя Барки Г «Україна в огні» Олександра Довженка Д «Мисливські усмішки» Остапа Вишні</p>	<p>55-Програма ЗНО-2009, розділ «Твори українських письменників-емігрантів» Василь Барка. «Жовтий князь» (будь-яке видання); Мовчан Р. та ін. Українська література: Підруч. для 11 кл. – К.–Ірпінь: Перун, 2001. – С.64; 126; 314; Семенюк Г. та ін. Українська література: Підруч. для 11 кл. – К.–Ірпінь: Перун, 2001. – С.63; 101; 263; 338.</p>
<p>56 Заклик «<i>Всім серцем любить Україну свою – і вічні ми будемо з нею!</i>» належить А Павлові Тичині Б Дмитрові Павличку В Василеві Симоненку Г Володимирові Сосюрі Д Ліні Костенко</p>	<p>56-Програма ЗНО-2009, розділ «Література XX століття» Духовні криниці: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Ч.ІІ. – К.: Школяр. – С. 526</p>
	<p>Програма ЗНО-2009, розділи «Література XX</p>

57 Встановіть відповідність між назвою та жанром твору:

1	Микола Куліш. «Мина Мазайло»	А	сонет
2	Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»	Б	трагедія
3	Василь Стефаник. «Камінний хрест»	В	новела
4	Євген Маланюк. «Шевченко»	Г	комедія
		Д	роман

58 Встановіть відповідність між письменником і назвою його твору:

1	Василь Стус	А	«Жовтий князь»
2	Василь Барка	Б	«Два кольори»
3	Дмитро Павличко	В	«Вершники»
4	Іван Драч	Г	«Сто років, як сконала Січ»
		Д	«Балада про соняшник»

59 Встановіть відповідність між героями та назвами художніх творами

1	«Марія» Уласа Самчука	А	родина Катранників
2	«Україна в огні» Олександра Довженка	Б	родина Половців
3	«Тигролови» Івана Багряного	В	родина Запорожців
4	«Жовтий князь» Василя Барки	Г	родина Гната Кухарчука
		Д	родина Сірків

60 Встановіть відповідність між віршованими рядками та їх авторами:

1	Можна вибрати друга і по духу брата, / Та не можна рідну матір вибирати	А	Дмитро Павличко
		Б	Василь Симоненко
		В	Ліна Костенко
2	Мене водило в безвісті життя, / Та я вертався на свої пороги, / Переплелись, як мамине шиття, / Мої сумні і радісні дороги	Г	Павло Тичина
		Д	Андрій Малишко
3	Ви знаєте, як сплять старі гаї? / Вони все бачать крізь тумани. / Ось місяць, зорі, солов'ї... / «Я твій» – десть чують дідугани, / А солов'ї!.. / Та ви вже знаєте, як сплять гаї!		

століття», «Твори українських письменників-емігрантів»
 Дніпрова хвиля: Хрестоматія творів, нововведених до шк. програм. – К.: Освіта, 1993;
 Воловець Л., Дунаєва О. Українська література: Підруч. для 11 кл. – Львів: Світ, 1994;
 Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3 кн. – К.: Рось, 1994. – Кн. III.; Духовні криниці: Українська література для 10 кл. серед. шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів. – К.: Освіта, 2000.; Далекі зірничі. Українська література першої половини ХХ ст. Навч. посібн. (Серія “Шкільна бібліотека”). – К.: Грамота, 2001; Відлуння десятиліть. Українська література другої половини ХХ ст. Навч. посібн. (Серія “Шкільна бібліотека”). – К.: Грамота, 2001; Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3 ч. – Ч.ІІІ (9-11 кл.). – К.: Генеза, 2003, а також інші підручники й хрестоматії, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в навчальному процесі.

4 Я візьму той рушник, простелю, наче долю, / В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров. / І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю: / І дитинство, й розлука, і вірна любов			
--	--	--	--

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2009 року
з української мови і літератури**

1. Синоніми наведено в рядку
жвавий хлопчина – прудкий хлопчина

2. Фразеологічний зворот ужито в рядку
Ішов би робити, а не байдики бити!

3. Складним є речення
На заході ще жевріло небо, а в степу вже заходила ніч.

4. Не відмінюються всі слова рядка
кенгуру, турне, ательє

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7 до нього.

(1)Постукала весна в прозорий кришталь вікон, торкнулася серця лоскітливим подихом травня й невтримно поманила в *замріяний* гай. (2)А в гаю синіми вогниками коливаються на тонких стебельцях проліски. (3)Схожі вони на бірюзові намистинки розгублені чиеюсь невинною рукою між вузьких листочків боязкої травиці. (4)Може, то *безжурний* жайвір бризнув на галявину іскри *невичерпного* натхнення чи соромлива синичка розсипала зерна свого *пестливого* співу?

5. Орфографічну помилку допущено в слові
замріяний

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
третьому

7. Вставне слово є в реченні
четвертому

8. Літеру *е* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

ріднес..нький, жод..н, кис..нь, с..зонний
9. Усі слова написані правильно в рядку карпатський, дорожчати, робітництво
10. Апостроф пишеться в усіх словах рядка торф..яний, між..ярусний, кон..юнктура, дев..яносто
11. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка Пікас..о, примадон..а, рот..ердамець
12. Форми ступенів порівняння прикметників правильно утворено в рядку багатший, більш вірогідний, щонайрозвинутіший, найбільш цивілізований
13. Граматично правильне продовження речення « <i>Обираючи стиль одягу...</i> » подано в рядку зважайте на певні норми.
14. Граматично правильно утворено словосполучення виплатити по сто гривень
15. Правильно узгоджений числівник з іменником у реченні Квартет утворюють чотири виконавці.
16. Сполучник умови вжито в реченні Коли бажання добре, то й дорога легка.
17. Правильно утворено всі імена по батькові в рядку В'ячеславівна, Євгенович, Кузьмич
18. Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущені) На подвір'ї голосно сміються діти і пурхають горобці.
19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

б'ють, від'єднання, барельєф

20. Граматично правильно побудовано речення
Доповідач наголосив на важливих моментах і узагальнив роботу семінару.

21. Правильно утворені дієслівні форми в рядку
пролити – проллю, проллеш, пролійте

22. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Зранку ми почали непокоїтися...» обрати проте погода посприяла нам і цього разу.

23. Підкреслена буква позначає той самий звук в усіх словах рядка
хибний, хвалько, схопити, мо~~х~~

24. Доберіть до фразеологізмів антоніми

<i>Фразеологізм</i>	<i>Антонім</i>
як на долоні	як у тумані
як камінь під гору котити	як Сірку муху з'їсти
як бджіл у вулику	як у ката сліз
як дві краплі води	як свиня на коня

25. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

На сонячному пагорбі, (1)*неподалік* уже (2)*давним-давно* запустілого старовинного маєтку, стоїть школа, (3)*мурована* з червоної (4)*вогнетривкої* цегли.

- 1 прийменник
- 2 прислівник
- 3 дієприкметник (форма дієслова)
- 4 прикметник

26. Утворіть граматично правильні словосполучення, поєднавши слова, позначені цифрами, та форми слова, позначені буквами

згідно наполягати навчати зраджувати	з принципами на принципах принципів принципи
---	---

27. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова

підмет присудок означення обставина	Не дивиться їм грізно в очі <i>«завтра»</i> . Молодість <i>здатна творити</i> несподіване й неймовірне. Як розбещує людину сама можливість <i>принижувати</i> інших! А він стоїть <i>наперекір</i> усім <i>напастям</i> .
--	--

28. З'ясуйте вид підрядних речень у наведених прикладах

означальне з'ясувальне обставинне часу обставинне умови	Бачу за морями золоті дороги, де припав до неба синьоокий степ. Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі? Коли прибудеш влітку до столиці, немов на конях вилетять каштани, угору підіймаючи правиці. Коли слова на порох стерті, сповідатись зорям зайво.
--	--

Читання й аналіз тексту

Завдання 29—36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

Квітка на асфальті

(1-4) Далеко не всім у нас відома Квітка Цісик — американка українського походження, майже містична співачка. Ця аудіомісіонерка зробила для пропаганди української душі у світі, мабуть, більше, ніж президенти. Її неповторне виконання — просвітлена приреченість, а її доля — фатальний відхід майже на зльоті.

(5-9) Ті, хто чув її композиції (а це відомі пісні, у тому числі «Два кольори», «Я піду в далекі гори», «Чуєш, брате мій»), не можуть звільнитися від

їхнього енергетичного впливу. Перший диск записаний 1980-го, другий — через дев'ять років. Кожен з «утаємничених» у її творчість може розповісти, як уперше почув і здивувався: «А звідки тут янголи?».

(10-13) Виявилося, янгол поселився у старій касеті. Хіба вгадаєш, у якій подобі Творець відправляє на землю своїх гінців, і хіба завбачиш, якої миті він покличе їх назад? От тільки ті 1990-ті були не янгольські. І ніщо не віщувало появи цього голосу «нізвідки» — на диво місцевій естраді.

(14-16) Зірок тоді наплодилося необлікована кількість. Більше, ніж на небі. Творець навіть розгубився... Але ж душа все одно лишалася байдужою до підступів. Тріскотить, співайте, вийте! А ми, можливо, й дочекаємося свого — янгола?

(17-19) ...І тут доведеться згадати добрим словом свідомих українських піратів. Спасибі, друзі, за те, що з далекого берега доставляли в тривожний час не тільки товари народного вжитку, а й перлини у вигляді касет — цю саму Квітку.

(20-28) Після того, як її записи стали проникати в місцеві програвачі й у деякі серця, з'явилися легенди. Адже багато хто чув, але ніхто не бачив, а голос хвилював. Казали, ніби її предки — із аристократичного музичного роду, наче в Америці вона вмирає від хвороби. І співає на паперті українських пісень, бо «не має на що жити!». І то правда: у деяких її піснях проривалося щось зрошене сльозою розлуки, благанням про милість. Ніби стоїть ця гарна дівчина посеред Брукліна, коханим покинута, долею скривджена, батьківщиною забута, і виводить пісню знетямлено, протяжно, жалібно. І я навіть уявляв собі її самозаглиблений погляд і відсторонену байдужість до світу. Оскільки і світ байдужий до неї, бо в ньому місце не квіткам, а будякам.

(29-33) Згодом усе виявилося не таким драматичним. У дівчини справді було романтичне минуле. Її родина ніколи не забувала про рідну землю, на якій тільки у мріях і ростуть виняткові квіти. І долю доньки, названої вигадливо, як для техногенної Америки, — Квіткою, її батьки бачили виключно в музичному орнаменті.

(34-38) Квітка вступила до нью-йоркської консерваторії. Та розчарую шанувальників американської мрії. Оперне майбутнє не склалося, а її американською «дійсністю» стає... рекламний конвеєр, і ось вона — цей янгол — співає дивним тембром сто мільйонів разів якісь «трелі»-заставки для кока-коли.

(39-43) Було в її кар'єрі й залучення до «великого» кіно. Але це так — мимохідь — так і не розквітла для «Оскара». Але родичі чітко усвідомили: призначення цього херувима не кока-кола, а щось неземне. Те, що залишається тільки у творчості. Тому і сподобилися допомогти їй у «сімейній вигадці» — записі українських пісень, які вона ввібрала з материнським молоком.

(44-49) Свої кривні 200 тисяч доларів ця вродлива й розкута американка вкладає в «український проект». У сімейні альбоми. Ніби «не для продажу». Українська — не найдосконаліша в її розмовній мові (м'яко кажучи). Але вимову контролює мама. У результаті народжується щось ніким не очікуване... Наче «відкриваючи» для себе українську мову, Квітка «з чистого аркуша» розповідає відомі пісенні сюжети. А ми сприймаємо їх — «як уперше».

(50-54) Виконує хрестоматійні «Два кольори». Мільярд разів чути. Але небесний тембр — мимохідь — ніби вириває зі строфи одне слово: «Червоне — то любов, а чорне — то-о-о-о... журба». І в «то-о-о» — горе знання і небажання зустріти «журбу». Вона немовби відтягує цю зустріч і хоче залишитися на іншому кінці «кольору» — тільки в любові.

(55-57) «Чуєш, брате мій...» — про смерть на чужині. Співає, як поминальну молитву. Голос злегка тремтить. У кожній інтонації — прощання. І це, скажете, не передчуття янгола, якому невдовзі доведеться... «повернутися»?

(58-59) 1998-го вона й розтанула свічкою на «рідній чужині» — від невиліковної хвороби.

(60-67) ...Ще вона фантастично записала за дев'ять років до смерті «Я піду в далекі гори». І саме в американській українки виявилось найбагатше

змістове й емоційне аранжування. Так виходить... коли «як уперше». Магнетичний тембр летить над Карпатами, а там — загублений Іван із «Тіней забутих предків» усе шукає і шукає свою Марічку. Вслухайтесь — пригадаєте фільм... До речі, хто знав, що вже інший янгол зовсім в інший час пролетить над Карпатами і торкнеться крилом тоді ще маловідомого режисера, і в результаті народиться «кіномелодія» на всі часи. І ніхто ніколи переспівати її не зможе.

(68-71) Саму Квітку дехто намагався «переспівати». Тільки без усіляких реклам поціновувач якщо шукає, то знаходить не удаваних, а справжню. Ніякі продюсери не «прорахували» б подібну Квітку, яка співає. Співає за океаном, а українську душу відчуває глибше, ніж ті, що з нашого «асфальту».

(72-73) Як і раніше, вона існує не «всупереч», а просто окремо. Хто почує — той молодець. У її голосі — туга за надіями марними, гарними, такими — як у «раю».

За О. Вергелісом, газета «Дзеркало тижня»
(764 сл.)

29. Перша частина використаного в тексті авторського неологізму «аудіомісіонерка» (рядок 2) стосується звукозапису, а друга – популяризації

30. Слова *мимохідь* і *мимохить*, ужиті в тексті (рядки 39, 51) різні за значенням

31. Згадуючи «свідомих українських піратів» (рядки 17-18), автор передусім наголошує, що вони сприяли знайомству з мистецтвом української діаспори

32. Пишучи, що Квітка Цісик стоїть «посеред Брукліна, коханим покинута, долею скривджена, батьківщиною забута, і виводить пісню знетямлено, протяжно, жалібно» (рядки 25-26), автор прагне підкреслити щирість і майстерність виконання героїні

<p>33. Згадка про те, що Квітка Цісик мала в репертуарі дуже відомі пісні, співвідносна з реченням (реченнями) І саме в американській українці виявилось найбагатше змістове й емоційне аранжування. Так виходить... коли «як уперше» (рядки 61-62).</p>
<p>34. Виходячи з тексту, долю Квітки Цісик НЕ МОЖНА вважати здійсненням американської мрії, бо метою її життя стала творчість, а не соціальний статус і матеріальні статки</p>
<p>35. Співачка Квітка Цісик і кінорежисер Сергій Параджанов порівняні в тексті (рядки 62-69), тому що вони геніальні своєю неповторністю</p>
<p>36. Ознаками стилю тексту є повтори, пристрасність викладу (захоплення), наявність окличних речень, питань, уживання суспільно-політичної лексики, емоційно забарвлених слів, фразеологізмів</p>

Зміст завдання	Правильна відповідь
<p>Рядки <i>Благослови, мати, Весну закликати! Весну закликати, Зиму проводжати!..</i> узяті з</p>	<p>календарно-обрядової пісні</p>
<p>Хто з героїв «Слова про похід Ігорів» сказав, що хоче «<i>списа приломити кінець поля Половецького</i>»?</p>	<p>Ігор</p>
<p>«<i>Той, в кого совість як чистий криштал</i>» є ідеалом автора твору</p>	<p>«Всякому місту – звичай і</p>

	права» Григорія Сковороди
Персонаж, який розповідає про театр: <i>«На комедії одні виходять – поговорять, поговорять та й підуть; другі ж вийдуть те ж роблять; деколи під музику співають, сміються, плачуть, лаються...»</i> , це	Петро («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
Образ нескореного титана Прометея є в творі	«Кавказ» Тараса Шевченка
Віршовий розмір «Енеїди» Івана Котляревського <i>Еней був парубок моторний І хлопець хоть куди козак, Удавсь на всеє зле проворний, Завзятіший од всіх бурлак...</i>	ямб
Перша пісня, яку виконує Наталка («Наталка Полтавка» Івана Котляревського), це	«Віють вітри, віють буйні...»
До одного літературного роду належать усі твори рядка	«Чорна рада» П.Куліша, «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
Елементи імпресіонізму наявні у творі	«Intermezzo» Михайла Коцюбинського

<p>У творі “Маруся Чурай” Ліни Костенко характеристика персонажа <i>Був молодий і гарний був на вроду. І жив, і вмер, як личить козаку. За те, що він боровся за свободу, його спалили в мідному бичу стосується</i></p>	Северина Наливайка
<p>Розв’язкою комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша є</p>	звільнення Мина Мазайла з роботи
<p>Автор поезії, де є рядки <i>Не поет – бо це ж до болю мало Не трибун – бо це лиш рупор мас, І вже менш за все – «Кобзар Тарас» Він, ким зайнялось і запалало...</i></p>	Євген Маланюк
<p>Уривок «Коло хати мати-зозуля кує мені розлуку. Довго-довго, не один десяток років буде проводжати мене мати, дивлячись крізь сльози з молитвами на зорях вечірніх і ранішніх, щоб не взяла мене ні куля, ні шабля, ні наклеп лихий» узятий із твору</p>	«Зачарована Десна» Олександра Довженка
<p>З-поміж перелічених поетів до «празької школи» належав</p>	Євген Маланюк
<p>У жанрі колискової пісні написано вірш</p>	«Лебеді материнства» Василя Симоненка
<p>Автор поезії, де є рядки: <i>Безгоміння, безлюддя довкола, тільки сонце і простір, і сніг.</i></p>	Василь Стус

<i>І котилося куль-покотьолом, моє серце в ведмежий барліг</i>	
Рядки <i>Ще молитесь, далекий брате, Серед Звенигородських піль. Ще не стомились карбувати В коштовних ямбах вічний біль.</i> присвячені	Максиму Рильському
Автор першого історичного роману в українській літературі	Пантелеймон Куліш
Образ церковної чаші як символ незнищенності українського народу наявний у творі	«Жовтий князь» Василя Барки
Заклик « <i>Всім серцем любіть Україну свою – і вічні ми будемо з нею!</i> » належить	Володимирові Сосюрі

Встановіть відповідність між назвою та жанром твору

Микола Куліш. «Мина Мазайло»	комедія
Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»	роман
Василь Стефаник. «Камінний хрест»	новела
Євген Маланюк. «Шевченко»	сонет

Встановіть відповідність між письменником і назвою його твору

Василь Стус	«Сто років, як сконала Січ»
Василь Барка	«Жовтий князь»
Дмитро Павличко	«Два кольори»
Іван Драч	«Балада про соняшник»

Встановіть відповідність між назвами та героями художніх творів

«Марія» Уласа Самчука	родина Гната Кухарчука
«Україна в огні» Олександра Довженка	родина Запорожців
«Тигролови» Івана Багряного	родина Сірків
«Жовтий князь» Василя Барки	родина Катранників

Встановіть відповідність між віршованими рядками та їх авторами

<i>«Можна вибрати друга і по духу брата, / Та не можна рідну матір вибирати»</i>	Василь Симоненко
<i>«Мене водило в безвісті життя, / Та я вертався на свої пороги, / Переплелись, як мамине шиття, / Мої сумні і радісні дороги»</i>	Дмитро Павличко
<i>«Ви знаєте, як сплять старі гаї? / Вони все бачать крізь тумани. / Ось місяць, зорі, солов'ї... / «Я твій» – десть чують дідугани, / А солов'ї!.. / Та</i>	Павло Тичина

	<i>ви вже знаєте, як сплять гаї!»</i>		
	<i>«Я візьму той рушник, простелю, наче долю, / В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров. / І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю: / І дитинство, й розлука, і вірна любов»</i>	Андрій Малишко	